

Opvs Theologicvm

In Tres Tomos Distribvtvm, In quo praecipua totius Theologiae capita accurate pertractantur ... Adiecto ad finem Tertij Tomi Indice rerum notabilium

Qui totam primam partem D. Thomæ, ac multa alia continet, quorum Indicem sequens pagina dabit

Mauro, Silvestro

Romae, 1687

Q. 103. Vtrum Verbum diuinum per se procedat ex cognitione intuitiua, & comprehensiua non solum diuinæ essentiæ, & attributorum, sed etiam omnium diuinarum Personarum, omnium creaturarum possibilium, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84111](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84111)

includens Paternitatem, non communicatur Filio. In eodem sensu in Concilio Florentino sess. 19. Ioannes Theologus, postquam dixit substantiam esse potentiam, seu potestatem, & principium quo, seu per quod Pater generat Filium, subiungit: *Propterea tamen non sequitur, ut per hanc substantiam secundum suum esse commune, & absolutum, principium sit, per quod.* Per conclusionem hoc pacto explicatam facile conciliari possunt auctores, qui videntur contrarii.

36. Queritur sexto, vtrum actio generatiua, & spiratiua sit relatio?

37. Respondeo affirmatiue ex dictis numero 31.

38. Ad 1. nego maiorem. Vt totus homo generet filium, non requiritur, vt anima rationalis generet filium; ergo vt tota Persona diuina generet, non requiritur, vt essentia generet.

39. Ad 2. nego sequelam. Vt totus homo generetur, non requiritur, vt etiam anima rationalis, per quam constituitur, generetur; ergo vt tota Persona Filij generetur, non requiritur, vt etiam essentia, qua constituitur, generetur. Ratio autem, cur essentia diuina neque generet, neque generetur, est, quia nihil potest generare, nisi terminum realiter distinctum, & nihil potest realiter generari, nisi à principio realiter distincto; sed essentia diuina non distinguitur realiter ab illo, quod sit in Deo; ergo neque generat, neque generatur ad intrā, sed solum agit, & operatur ad extrā.

40. Ad 3. nego maiorem, ac dico non requiri, vt terminus formalis diuinarum productionum producat, sed sufficere, vt communicetur: de facto enim in generatione hominis iuxta sententiam satis receptam, terminus formalis est anima rationalis, quæ non generatur, sed per generationem communicatur genito; sed ex dictis num. 12. essentia diuina licet non generetur, nec spiretur, tamen per generationem communicatur Filio, per spirationem communicatur Spiritui Sancto; ergo.

41. Ad 4. distingo maiorem: potentia generatiua purè vt quo debet distingui à genito, nego: potentia generatiua non purè vt quo, sed quæ etiam ipsa generet, concedo maiorem: concedo minorem; & nego consequentiam. Generans distinguitur à genito purè secundum relationem generantis, & geniti. At potentia generatiua purè vt quo, cum non generet, sed ea Pater generet, non debet distingui à genito. Potentia generatiua solet etiam vocari, principium generandi vt quo, & hoc cum est purè vt quo, non debet distingui à genito.

42. Ad 5. concedo antecedens, & nego consequentiam, quoad partem, in qua dicitur, quod etiam Filius posset generare. Essentia est potentia generatiua, qua Pater potest generare, Filius potest generari, spirator

potest spirare, Spiritus Sanctus potest spirari; ergo ex eo, quod Filius habeat essentiam, sequitur, quod Filius habeat potentiam generatiuam, qua Pater potest generare, Filius non potest generare, sed solum potest generari.

43. Dices: repugnat, vt potentia generatiua sit in aliquo, & illud non constituat potens generare.

44. Respondeo, negando antecedens. Nam eadem forma vni subiecto, vel quasi subiecto potest tribuere vnam denominationem, alteri alteram: ex. gr. in sententia satis communi eadem entitas actionis causā tribuit denominationem producentis, effectui tribuit denominationem producti; ergo non est mirum, quod eadem potentia generatiua coniuncta cum relatione Paternitatis tribuat Patri denominationem potentis generare, coniuncta cum Filiatione tribuat Filio denominationem potentis generari. Habemus aliud exemplum ex hac ipsa materia de Trinitate. Certum est, quod eadem cognitio diuina est communis tribus Personis, & tamen tribuit illis diuersam denominationem. Nam per eandem cognitionem prout coniunctam cum Paternitate, Pater dicit: *ego sum Pater, & non sum Filius, genero, & non generor.* Filius dicit: *ego sum Filius, & non sum Pater, generor, & non genero.*

QVAESTIO CIII.

Vtrum Verbum diuinum per se procedat ex cognitione intuitiua, & comprehensua non solum diuinae essentiae, & attributorum, sed etiam omnium diuinarum Personarum, omnium creaturarum possibilem, & omnium veritatum necessariorum?

S. Th. q. 34. a. 3.

1. **V**idetur vera sententia Scoti in 2. dist. 7. quæst. 1. art. 2. & in primo distinct. 10. docentis Verbum per se procedere solum ex cognitione intuitiua diuinæ essentiae, & omnium attributorum, non autem ex cognitione intuitiua ipsius Verbi, & Spiritus Sancti, ac multo minus procedere ex cognitione creaturarum possibilem; primò quia si Verbum procederet à cognitione intuitiua sui ipsius, & Spiritus Sancti, procederet etiam à se ipso, & à Spiritu Sancto, quod est absurdum. Probat sequela: quod enim procedit à cognitione intuitiua alicuius obiecti vt existentis, eo ipso procedit mediātē à tali obiecto vt existente.

2. Secundò omnis cognitio intuitiua supponit suum obiectum existere; sed cognitio, ex qua procedit Verbum, non supponit Verbum, & Spiritum Sanctum existere; ergo.

3. Tertiò in eo signo, in quo procedit Verbum,

bum, non intelligitur; ac multo minus supponitur Spiritum Sanctum existere; sed in eo signo, in quo obiectum cognoscitur intuitivè, intelligitur, & supponitur tale obiectum existere; ergo in eo signo, in quo procedit Verbum, non intelligitur Pater cognoscere intuitivè Spiritum Sanctum.

4. Quartò obiecti secundarij cognitio non est per se requisita ad producendum terminum intellectionis, qui est Verbum; sed sola essentia est obiectum primarium divinæ intellectionis; Personæ, & creaturæ sunt obiectum solius secundarium; ergo cognitio divinæ Personarum, & creaturarum possibilem non est per se requisita ad productionem Verbi.

5. Quintò etiam si Pater non intelligeret Spiritum Sanctum, ex eo præcisè, quod intelligeret se ipsum, & Verbum, produceret Verbum; ergo cognitio Spiritus Sancti non est per se requisita ad productionem Verbi.

6. Sextò si Pater produceret Verbum ex cognitione intuitiva ipsius Verbi, in signo præcedenti productionem Verbi, sciret Verbum ex se debere nasci; consequens est absurdum, ideoque Cyrillus Alexandrinus lib. 1. Thesauri, cap. 8. existimat absurdum, ac non concedendum: *Per prius Patrem doctum fuisse, quod Filius sibi nasceretur, quam eum pepererit*; ergo &c.

7. Septimò ideo Verbum est imago Patris, quia procedit ex cognitione intuitiva Patris; sed procederet ex cognitione intuitiva Spiritus Sancti, & creaturarum possibilem; ergo esset etiam imago Spiritus Sancti, & creaturarum possibilem: quod est falsum.

8. Octavò si Verbum procederet ex cognitione creaturarum possibilem, procederet aliquo pacto ex creaturis possibilem ut cognitis.

9. Nonò licet non esset possibilis canis, aut equus, Verbum eodem pacto procederet; ergo cognitio possibilitatis canis, aut equi non est per se requisita ad productionem Verbi.

10. Respondeo in cognitione divina posse ratione nostra distingui plures formalitates. Prima est, qua cognoscit essentiam divinam; secunda, qua cognoscit attributa; tertia, qua cognoscit Personas; quarta, qua cognoscit creaturas ut possibilem, & omnes veritates necessarias circa creaturas; quinta, qua cognoscit veritates contingentes per scientiam visionis, & mediam. Hoc posito, certum est Verbum procedere ex cognitione divina, quæ re ipsa habet omnes istas formalitates, & est cognoscitiva omnium. Quæritur, utrum per se procedat ex cognitione divina secundum omnes explicatas formalitates, an verò solum secundum aliquas. Ut huic dubio satisfaciamus, præsentis quæstione examinabimus, utrum Verbum per se procedat ex cognitione divina secundum quatuor primas formalitates necessarias, & quæ spectant ad scientiam simplicis intelligentiæ: quæstione sequenti examinabi-

mus, utrum per se procedat etiam ex quinque formalitate non necessaria, & quæ spectat ad scientiam visionis, & mediam.

11. Quatuor sunt sententiæ, quas referunt Vasquez 1. par. disp. 142. cap. 2. & Ruiz de Trinitate disp. 61. sect. 1. Prima Scoti, qui ut explicat Caietanus 1. parte quæst. 34. art. 3. docuit nec Verbum procedere ex scientia Personarum, & creaturarum possibilem, nec Spiritum Sanctum ex amore earundem, tanquam ex principio, sed ex scientia, & amore solius essentia, ut perfectæ per omnia attributa, ut pote quæ spectant ad perfectionem essentia: Personas autem, & creaturas posibles sub eadem scientiam, seu amorem cadere necessariò, sed solum concomitantè. Hanc fuisse sententiam Scoti colligitur ex ijs, quæ docet præsertim in 1. dist. 2. q. 2. & dist. 32. q. 2. & in 2. dist. 1. qu. 10.

12. Secunda sententia Vasquez 1. parte disput. 142. cap. 3. & 4. & disp. 143. cap. 3. & 4. docet Verbum procedere tanquam ex principio per se requisito ex cognitione essentia, & omnium attributorum, & ex cognitione intuitiva Patris, & Filij, cognitionem autem intuitivam Spiritus Sancti, & cognitionem comprehensivam creaturarum possibilem esse purè concomitantem.

13. Tertia sententia quorundam, qui eam tribunt Caietano 1. par. quæst. 34. art. 3. docet Verbum procedere non solum ex cognitione essentia, & attributorum, sed ex cognitione non quidem intuitiva, sed quasi abstractiva ipsius Verbi, & Spiritus Sancti. Ruiz tamen disput. 61. cap. 1. nu. 10. existimat Caietanum non docuisse hanc sententiam.

14. Quarta sententia, quam existimo veram, docet, Verbum procedere tanquam ex principio quo per se requisito, non solum ex cognitione essentia, & attributorum, sed etiam ex cognitione intuitiva omnium Personarum, & ex cognitione comprehensiva omnium creaturarum possibilem, & omnium veritatum necessariarum. Hanc sententiam sequitur Ruiz de Trinit. disp. 61. sect. 3. pro eaque sect. 2. num. 12. citat Zumel, Bannez, Molinam, Suarez lib. 9. de Trinitate. cap. 3. Valentiam 1. parte quæst. 7. de Trinitate, eamque putat esse Caietani loco supra citato.

15. Probatum primò: nam dum dicitur Verbum produci ex essentia, vel cognitione essentiali, asseritur, quod ita producit a Patre, ut Pater per essentiam, & cognitionem essentialem tanquam per principium quo, seu potentiam generandi, ac dicendi Verbum, constituatur potens producere Verbum, ut explicatum est quæst. 102. num. 28; sed Pater constituitur potens generare, ac dicere Verbum per essentiam, tanquam per potentiam generativam, quæ essentia, ut ostensum est quæst. 42. est cognitio necessaria omnium, quæ Deus Pater intelligit; ergo. Ex proportionali ratione Spiritus Sanctus producit ex amore omnium, quæ Pater, & Filius amant, cum po-

entia spiritalia sit essentia diuina, quæ est amor necessarius omnium, quæ Deus amat, ut ostensum est quæst. 48.

16. Dices ergo Spiritus Sanctus procedit ex cognitione essentiali eodem pacto, ac Verbum, & Verbum procedit ex amore essentiali eodem pacto, ac Spiritus Sanctus.

17. Respondeo ne go ly eodem pacto. Nam Verbum ita procedit ex cognitione, ut sit Personaliter in linea cognitionis, non amoris; Spiritus Sanctus ita, ut sit in linea amoris, non cognitionis; ideoque simpliciter, & absolute Verbum dicitur procedere ex cognitione, non ex amore, Spiritus Sanctus è conuerso, ut explicatum est q. 98. num. 8.

18. Probatur secundo: nam Verbum procedit tanquam ex principio quo per se requisito ex cognitione omnium, quæ Pater dicit per Verbum; sed Pater per Verbum dicit non solum essentiam, & attributa, sed etiam Personas, creaturas possibiles, & omnes veritates necessarias, & vniuersim omnia, quæ scit; ergo Verbum procedit tanquam ex principio quo per se requisito ex cognitione omnium horum. Maior probatur: nam Verbum procedit tanquam ex principio quo per se requisito ex cognitione, quæ Pater constituitur proximè potens producere Verbum: sed Pater constituitur proximè potens producere Verbum per cognitionem, quæ scit omnia, quæ debet dicere per Verbum: vnusquisque enim constituitur proximè potens aliquid verè dicere per hoc, quod illud sciat; ergo. Probatur iam minor, quod nimirum Pater per Verbum dicat vniuersim omnia, quæ scit. Nam Verbum diuinum non est Verbum imperfectum, & inadæquatum, sed est Verbum perfectum, & adæquatum omnium, quæ Pater scit; ergo Pater per Verbum dicit non solum essentiam, & attributa, sed etiam Personas, creaturas possibiles, & vniuersim omnia, quæ scit. Probatur antecedens auctoritate Patrum. Athanasius in Epist. de decretis Synod. Nicænæ circa medium dicit: *Non enim multa verba sunt, ut vniuersumque eorum insufficientem habeatur, sed vnum Verbum, ut illud solum perfectum habeatur.* Basiliius homil. 16. in illud *In principio erat Verbum*, dicit: *Cur Verbum? Quoniam imago est genitoris, totum in se monstrans genitorem, nullam inde partem deducens, & perfectè in se existens, quemadmodum fere verbum nostrum, quod totius nostre cogitationis imaginem refert.* Cyrillus Alexandrinus Dial. de Trinitate, lib. 2. *Verbi quidem ex mente enuntiatio etiam naturitas est passionis expers, & genitum non diuiditur, manet autem magis in mente, quæ genuit, & mentem, quæ genuit, in se habebit sufficientissimè, & manifestè demonstrabit.* Augustinus lib. 15. de Trinitate, cap. 14. *Tanquam se ipsum dicens Pater genuit Verbum sibi æquale per omnia. Non enim se ipsum integrè, perfectèque dixisset, si aliquid minus, aut amplius esset in eius Verbo, quam in ipso.* Ideo v. b. *Verbum hoc verè veritas est, quia quicquid in ea scientia, de qua genitum est, & in ipso est.* Fulgentius lib. 3. ad Monimum, cap. 7. dicit: *Nec minus*

aliqui d habet Verbum, quod ex mente nascitur, quam ea mens, de qua nascitur. Anselmus in Proslogio cap. 23. *Quoniam autem idem est summo Spiritui scire, quod intelligere, seu dicere, necesse est, quod eodem modo sciat omnia, quæ scit, quo ea dicit, aut intelligit.*

20. Responderi potest primo ex principiis Scoti, quod sicut in diuina cognitione distinguuntur formaliter ex natura rei quatuor formalitates: prima, quæ cognoscit essentiam ut obiectum primum, & hæc sola est formalitas primaria diuinæ essentiae, & cognitionis: secunda, quæ cognoscit attributa; tertia, quæ cognoscit Personas; quarta, quæ cognoscit creaturas possibiles &c. & istæ tres sunt formalitates secundariæ sic proportionaliter in Verbo distinguuntur ex natura rei quatuor formalitates: prima, quæ Pater per Verbum dicit essentiam ut obiectum primum, quæ sola est formalitas primaria Verbi: secunda, quæ Pater per Verbum dicit attributa: tertia, quæ dicit Personas; quarta, quæ dicit creaturas possibiles: & istæ sunt formalitates secundariæ ipsius Verbi. Dum igitur asseritur, quod Verbum per se procedit solum ex cognitione essentiae, asseritur, quod Verbum secundum conceptum primum procedit per se solum ex cognitione essentiae, sed non negatur, quod Verbum diuinum adæquatè sumptum non solum secundum conceptum primum, sed etiam secundum conceptus secundarios, & secundarias formalitates procedat per se ex cognitione omnium, quæ Pater scit.

21. Reijcitur hæc doctrina, primò quia ut dictum est quæst. 47. in diuina cognitione non distinguuntur formaliter ex natura rei, neque virtualiter intrinsecè formalitates, quibus cognoscit essentiam, attributa, Personas, & possibilia; ergo responsio allata nititur supposito falso.

22. Reijcitur secundo: nam Verbum diuinum secundum suum conceptum primum est Verbum, quo Pater adæquatè, & comprehensiuè dicit essentiam; ergo procedit per se ex cognitione adæquata, & comprehensiuè diuinæ essentiae; sed cognitio adæquata, & comprehensiuè diuinæ essentiae includit cognitionem adæquatam, & comprehensiuam attributorum, Personarum, & omnium possibilibus; ergo Verbum secundum suum conceptum primum per se procedit ex cognitione adæquata, & comprehensiuè omnium horum. Probatur antecedens assumptum. Essentia enim diuina per se ipsam est adæquata ratio omnium attributorum, Personalitatem, & vniuersim omnium, quæ cum ipsa realiter identificantur; ergo non potest comprehendi, quin cognoscatur, quod est ratio adæquata omnium horum; sed non potest cognosci, quod est ratio adæquata omnium horum, quin hæc omnia adæquatè, & comprehensiuè cognoscantur; ergo non potest comprehendi diuinæ essentia, quin comprehendantur omnia, quæ cum ea realiter identifican-

tur,

ur, adeoque quin comprehendatur omnipotentia, quæ identificatur realiter cū essentia diuina; sed non potest comprehendere omnipotentia, quin comprehendatur omnia possibilia, quæ possunt per diuinam omnipotentiam fieri; ergo non potest comprehendere essentia diuina, quin eadem comprehensione comprehendatur attributa, Personæ, & omnia possibilia. Confirmatur: nam Pater æternus per comprehensionem diuinæ essentia beatificatur, & perfectissime quietatur; sed nisi eadem cognitione comprehenderet attributa, Personas, & omnia possibilia, non beatificaretur, nec quietaretur; ergo &c.

23. Secundo responderi potest iuxta sententiam aliorum, qui dicunt in diuina cognitione formalitates illas distingui solum ratione nostra. Ergo dici potest, quod etiam in Verbo proportionales formalitates distinguuntur ratione nostra; & sicut diuina cognitio ratione nostra primario constituitur solum per hoc, quod sit cognitio essentia, sic diuinum Verbum ratione nostra primario constituitur solum per hoc, quod Pater per Verbum dicat essentiam, ac proinde Verbum secundum suum conceptum primarium ratione nostra per se procedit solum ex cognitione essentia, licet secundum conceptus secundarios ratione nostra procedat etiam ex cognitione attributorum &c.

24. Reijcitur hæc responsio: nam diuina cognitio ratione nostra primario constituitur per hoc, quod sit cognitio diuinæ essentia, non qualiscunque, sed adæquata, & comprehensua; & proportionaliter Verbum diuinum constituitur per hoc, quod Pater per Verbum dicat essentiam, non utcunque, sed adæquatè, & comprehensiuè; ergo Verbum diuinum secundum suum conceptum primarium per se procedit ex cognitione diuinæ essentia, non qualiscunque, sed adæquata, & comprehensua; sed cognitio adæquata, & comprehensua diuinæ essentia includit comprehensionem attributorum, Personarum, & omnium possibilibus, ut ostensum est n. 22. ergo.

25. Ad 1. nego sequelam. Ad probationem distingo antecedens: quod procedit à cognitione intuitiua alicuius obiecti ut existentis, quæ cognitio sit imago talis obiecti ab ipso procedens, eo ipso procedit mediata à tali obiecto ut existente, concedo: quæ cognitio non sit imago, sed potius exemplar obiecti, nego; & nego consequentiam. Cognitio intuitiua creata semper est imago sui obiecti formalis, procedens ab obiecto tanquam ab exemplari; & quia quod procedit ab aliquo, procedit etiam mediata ab eo, à quo illud procedit, ideo in creatis quod procedit à cognitione intuitiua alicuius obiecti, procedit mediata à tali obiecto. Cognitio intuitiua, qua Pater videt Filium, & Spiritum Sanctum, non est imago, sed potius exemplar Filij, & Spiritus Sancti; & quia exemplar non procedit ab imagine, sed potius imago procedit ab

exemplari, cognitio intuitiua, qua Pater videt Filium, & Spiritum Sanctum, non procedit à Filio, & Spiritu Sancto, sed est principium quo Filius, & Spiritus Sanctus procedunt à Patre, ut dictum est num. 16; sed quod procedit à cognitione intuitiua obiecti, quæ non procedit à tali obiecto, non debet mediate procedere à tali obiecto; ergo non sequitur, quod Verbum procedat mediate à se ipso, & à Spiritu Sancto.

26. Dices: Pater per cognitionem essentialem intuitiue cognoscit Verbum existere; sed obiectum visum non potest procedere ex cognitione intuitiua, qua videtur existere; ergo &c.

27. Respondeo nego minorem. Si intelligamus cognitionem intuitiuam, quæ videat existere imaginem sui ipsius, obiectum visum procedit ex cognitione intuitiua, qua videtur existere; sed Pater videt Verbum existere ut imaginem Patris, qui est cognitio intuitiua Verbi; ergo non est mirum, quod Verbum procedat ex cognitione intuitiua, qua Pater videt Verbum existere. Difficultas hoc intelligendi prouenit ex eo, quod nostra cognitio intuitiua nunquam est exemplar, sed semper est imago obiecti visi, ideoque procedit ab obiecto, tanquam ab exemplari, obiectum autem, quod est exemplar, non procedit à sua imagine; sed Pater est cognitio intuitiua Verbi tanquam imaginis, ita ut ipse sit exemplar; ergo.

28. Ad 2. distingo eodem pacto maiorem; omnis cognitio intuitiua, quæ sit imago obiecti visi, supponit suum obiectum existere, concedo; quæ non sit imago, sed potius exemplar, nego; concedo minorem; & nego consequentiam. Cognitio, qua Pater videt Verbum, & Spiritum Sanctum existere, non supponit Verbum, & Spiritum Sanctum existere, sed à Verbo, & Spiritu Sancto supponitur existere.

29. Ad 3. concedo maiorem, & distingo minorem; in eo signo, in quo obiectum cognoscitur intuitiue cognitione, quæ sit imago talis obiecti, obiectum intelligitur, & supponitur existere, concedo; si cognoscatur cognitione, quæ non sit imago, sed exemplar obiecti, obiectum supponitur existere, nego; & nego consequentiam. Cum cognitio intuitiua est imago obiecti, obiectum supponitur existens ante signum, in quo est cognitio; at cum cognitio intuitiua non est imago, sed exemplar, obiectum non supponitur existere ante cognitionem, sed cognitio supponitur existere ante obiectum, siquidem exemplar supponitur existere ante imaginem. Cognitio igitur intuitiua, quæ est imago obiecti, videt obiectum ut existens in signo priori ad cognitionem; at cognitio intuitiua, quæ est exemplar obiecti, videt obiectum ut existens in signo posteriori ad cognitionem. Ad vitandas æquiuocationes aduertendum est, quod hæc propositio: In eo signo, in quo à Patre Fi-

lius,

lius, & Spiritus Sanctus videntur existere, existunt, potest habere duplicem sensum, alterum verum, alterum falsum. Primus sensus est, vt significetur visionem, qua videntur existere, esse in eodem signo, & non in signo priori ad existentiam Filij, & Spiritus Sancti, & hic sensus est falsus: nam cognitio illa, cum sit exemplar, existit in signo priori. Secundus sensus est, vt significetur Filium, & Spiritum Sanctum existere pro eo signo obiectiuo, pro quo videntur existere, & hic sensus est verus. Nam Pater videt Filium, & Spiritum Sanctum existere pro eo signo obiectiuo, pro quo verè existunt, quod tamen signum est posterius signo ipsius cognitionis. Explicatur exemplo. Hæc propositio: *Omnia existunt pro eo tempore, pro quo Deus videt illa existere*, potest habere duplicem sensum, alterum verum, alterum falsum. Si sensus sit, quod omnia existunt pro tempore obiectiuo, quo videntur existere, propositio est vera: si sensus sit, quod omnia existunt pro tempore, quo existit diuina cognitio, propositio est falsa: nam cognitio diuina existit ab æterno, & semper, creaturæ autem non existunt ab æterno, & semper. Idem proportionaliter dic in casu nostro. Debet etiam aduerti, quod hic abstrahimus à questione, de qua egimus supra quæst. 97. vtrum prioritas hæc signorum sit vera prioritas originis, vel sit prioritas solum ratione nostra.

30. Ad 4. distingo maiorem: obiecti secundarij cognitio, quæ non includitur in cognitione comprehensiuâ obiecti primarij, non est per se requirita ad productionem Verbi, concedo; si includatur in cognitione comprehensiuâ obiecti primarij, nego: distingo eodem pacto minorem; & nego consequentiam. Quia Verbum diuinum est Verbum adequatum, ad eius productionem per se requiritur cognitio adequata, & comprehensiuâ diuinæ essentiae, quæ eo ipso est etiam comprehensiuâ omnium obiectorum materialium, & secundariorum, attributorum nimirum, Personarum, & possibilem, vt dictum est n. 22.

31. Ad 5. distingo antecedens: etiam si Pater non intelligeret Spiritum Sanctum, ex eo præcisè quod intelligeret se ipsum, & Verbum, produceret Verbum inadæquatum, & imperfectum, concedo; Verbum adequatum, & perfectum, nego; & nego consequentiam. Si Pater non intelligeret Spiritum Sanctum, eo ipso non intelligeret adæquatè, & comprehensiuè diuinam essentiam; ergo non produceret Verbum adequatum, & perfectum: sed Verbum diuinum, de quo loquimur, ex suo conceptu primario est Verbum adequatum, & perfectum; ergo.

32. Ad 6. concedo sequelam, & nego illam esse absurdam, Cyrillus negat Patrem in priori sciuisse Filium ea prioritate, quam extorquere conabatur Eunomius, contra quem disputabat; sed Eunomius conabatur probare cognitionem Patris præcessisse natiuitatem.

Filij prioritate, qua cognitio consultatiua præcedit illa, de quibus vt liberè faciendis consultamus; ergo hanc tantum prioritatem negat Cyrillus, ideoque addit. *Nam si per prius consilio usus est, & per prius didicit Filium sibi futurum, spatia certe aliqua Filium præcedent. Sed ipse & temporis, & spatij creator est.*

33. Ad 7. nego sequelam. Ad imaginem non sufficit, vt procedat à cognitione intuitiua alicuius, sed requiritur, vt immediatè, vel mediatè procedat ab illo; sed Filius ita procedit à cognitione intuitiua Patris, vt immediatè procedat ab ipso Patre per actionem imitatiuam, vt explicatum est quæst. 98. at ita procedit à cognitione intuitiua Spiritus Sancti, & creaturarum possibilem, vt neque mediatè, neque immediatè procedat ab illis, vt dictum est num. 25. ergo Filius licet procedat à cognitione intuitiua Spiritus Sancti, & creaturarum possibilem, non est imago Spiritus Sancti, & creaturarum possibilem.

34. Ad 8. nego sequelam. Licet Filius procedat ex cognitione intuitiua creaturarum possibilem, tamen nullo modo procedit à creaturis possibilem vt cognitis, quia ex dictis num. 26. Filius procedit à cognitione intuitiua creaturarum possibilem, quæ cognitio, cum non sit imago, sed exemplar creaturarum, nullo modo procedit à creaturis possibilem.

35. Ad 9. nego antecedens. Iuxta mea, principia tradita quæst. 47. & 48. Logica diuinæ essentia per se ipsam est prima possibilitas omnium possibilem, & prima impossibilitas omnium impossibilem, ac proinde si eanis, & equus, aut aliud quodcunque possibile non esset possibile, non daretur essentia diuina, nec daretur cognitio comprehensiuâ essentiae diuinæ; ergo eo in casu Verbum non procederet, præsertim cum per se ipsum sit Verbum, quo Pater dicit esse possible omnia, quæ de facto sunt possible. Addo, quod si supponatur cum Vasquez 1. par. disp. 50. cap. 4. & disp. 104. cap. 4. 5. & 6. cognitionem, qua Deus cognoscit possibilitatem omnium possibilem, compleri per ipsam possibilitatem obiectiuam possibilem distinctam à Deo, Verbum per se procedit à cognitione possibilem secundum id, quod talis cognitio dicit in recto, non autem secundum id, quod dicit in obliquo. Cognitio enim diuina iuxta hanc sententiam includit in obliquo ipsam possibilitatem possibilem, à qua Verbum non procedit, vt magis explicabitur questione sequenti.

QVAESTIO CIV.

Virum Verbum procedat ex cognitione veritatum contingentium?

1. Videtur Verbum non procedere ex cognitione veritatum contingentium, primo, quia nullum necessarium procedit

cx